

Springtime in Romania

Făpturi supranaturale feminine în cultura popoarelor europene

Subiecte de interes

- Făpturi supranaturale feminine în cultura popoarelor europene
- Ursitoare
- Fairies, elves, leprechauns and gnomes in folk beliefs
- Fairies in slavic mythology
- Rusaliile și Ielele în credința populară românească
- Ființe fabuloase din folclorul românesc

Pretutindeni în Europa s-a cultivat tradiția acestor personaje, care și-au câștigat locul lor în basmele tuturor popoarelor europene. Ele se găsesc sub o formă sau alta în folclorul majorității popoarelor fiind niște zeități din natură care, după dispoziție, erau când prietenoase, când dușmănoase oamenilor.

În **Europa centrală** se crede că poveștile cu Fee, aceste făpturi magice, au ca rădăcini miturile antice grecești sau miturile celte. Cea mai renumită Regină a Feelor în **Irlanda** se numea Fand, fiică a mării, stăpână a minunatei țări din adâncuri, de unde se ridica la suprafață sub forma unei păsări de apă pentru a zbura prin lume spre a găsi bărbați decepționați în dragoste și a-i vrăji.

În **mitologia greacă** erau cunoscute făpturi feminine, supranaturale, zeități ale naturii denumite Nimfe - adică femei tinere.

În **mitologia romană** existau Parcele. Denumirea vine de la cuvântul parere (a naște) Erau cunoscute parcele Nona și Decima ca Zeițe ale nașterii. Pentru că de ele depindea soarta noului născut, în timp au devenit Zeițe ale destinului. În acest sens se spunea că înzestreață copilul nou-născut cu nenumărate însușiri și în același timp îl însoțesc de-a lungul vieții ca un adevărat înger păzitor.

În **Franța**, mai ales în regiunea Bretagne, există legenda lui Korrigan, zeița izvoarelor subpământene, considerată nepoată a unui mare preot druid din vechia Galie. Pentru oameni, cea mai primejdioasă perioadă era considerată „Sărbătoarea primăverii”, când zeițele se adunau pentru a-și oferi cupa de cristal a inspirației și înțelepciunii. Dacă din întâmplare un bărbat le surprindea, el era omorât pe loc.

În **Anglia** - Aelf reprezintă aceeași făptură care se ridică la suprafață și poate fi văzută în toată splendoarea ei cum pășește imaterial peste ape, strălucind în toate culorile curcubeului, fiind de o frumusețe indescriptibilă.

În **mitologia germană**, Loreley este o întruchipare a spiritului apelor, sirenă sau vrăjitoare, ce atrăgea prin cântecele ei minunate marinarii de pe Rin, făcând ca vasele lor să se lovească de stânci și să se scufunde.

Ursitoare

Tradiția ursitoarelor sau urselor este legată de trei fecioare, trei femei, trei zâne, trei surori, trei năluci, care „croiesc” destinul noilor născuți.

În mitologia românească, ursitoarele sau ursele apar ca făpturi feminine, uneori tinere, frumoase ca niște zâne, alteori ca Bătrâne-Fecioare, urâte ca niște vrăjitoare. După unele credințe, ursitoarele au și nume: **Urse, Mire, Cașmete, Hărăsite, Zori, Zodii, Albe, Hărăioase, Zâne sau Sfinte**.

Folclorul oferă și o imagine a lor: au părul de aur, aripi și sunt îmbrăcate în straie albe, vapoase. Una ține în mână un fus din care toarce, alta un caiet din care deapănă, iar cea de-a treia taie firul, când vine vremea.

Locuiesc în „locuri curate, de picior de om necălcate, cu flori semănate și de păsări căutate”.

La casa nou-născutului ursitoarele sosesc întotdeauna noaptea și așteaptă sub streășina casei până în a treia zi, când intră. În casă, familia a pregătit masa Ursitoarelor, sub icoană, pe care așază: trei colaci sau trei turtițe, grâu, făină, apă, untdelemn, țuică, vin, sare, lână și bani. Rostul lor este de a le căpăta bunăvoința, pentru a-i ursi de bine.

Ofranda, pusă simbolic pe masă, este mai apoi oferită la trei copii.

Ursitoarele vor pleca așa cum au venit, nevăzute și neauzite de nimeni, fără să știe cineva ce au ursit, căci nu i om să-și cunoască destinul...

Fairies, elves, leprechauns and gnomes in folk beliefs

A fairy is a type of mythological being or legendary creature, a form of spirit, often described as metaphysical and supernatural. Fairies resemble various beings of other mythologies, though even folklore that uses the term fairy offers many definitions. Sometimes the term describes any magical creature, including goblins or gnomes: at other times, the term only describes a specific type of more ethereal creature. The word fairy derives from Middle English *faerie*, a direct borrowing from old French *faerie*, meaning the land, realm, or characteristic activity of the legendary people of folklore and romance. Fairies are generally described as human in appearance and having magical powers.

Their origins are less clear in the folklore, but in modern culture they are often depicted as young, sometimes winged, humanoids of small stature, they originally were depicted much differently: tall, radiant, angelic beings or short, wizened trolls being some of the commonly mentioned. Many tales from Northern Europe tell of a mortal woman summoned to attend a fairy birth, sometimes attending a mortal, kidnapped woman's childbed. Invariably, the woman is given something for the child's eyes, usually an ointment; through mischance, or sometimes curiosity, she uses it on one or both of her own eyes.

An elf is a being of Germanic mythology. The elves were originally thought of as a race of divine or semi-divine beings endowed with magical powers, which they use both for the benefit and the injury of mankind. In pre-Christian mythology, they appear to have been divided into light elves and dark elves.

In early modern and modern folklore, they become associated with the fairies of Romance folklore and assume a diminutive size, often living underground in hills or rocks, or in wells and springs.

9th-century Romanticism attempted to restore them to full stature, often depicting them as youthful-seeming men and women of great beauty. In addition to these human aspects, they are commonly described as semi-divine beings associated with fertility and the cult of the ancestors and ancestor worship. The notion of elves thus appears similar to the animistic belief in spirits of nature and of the deceased, common to nearly all human religions.

Like spirits, the elves were not bound by physical limitations and could pass through walls and doors in the manner of ghosts.

English folktales of the early modern period commonly portray elves as small, elusive people with mischievous personalities. They are not evil but might annoy humans or interfere in their affairs. They are sometimes said to be invisible. In this tradition, elves became similar to the concept of fairies.

Successively, the word *elf*, as well as literary term *fairy*, evolved to a general denotation of various nature spirits like *Puck*, *hobgoblins*, *Robin Goodfellow*, the English and Scots *brownie*, the Northumbrian English hob and so forth. These terms, like their relatives in other European languages, are no longer clearly distinguished in popular folklore.

A leprechaun is a type of fairy in Irish folklore, usually taking the form of an old man, clad in a red or green coat, who enjoys partaking in mischief. Like other fairy creatures, leprechauns have been linked to the Tuatha Dé Danann of Irish mythology.

Popular depiction shows them as being no taller than a small child. The name *leprechaun* derives from the Irish word *leipreachán*, defined as a sprite. The leprechaun is said to be a solitary creature, whose principal occupation is making and mending shoes, and who enjoys practical jokes. According to William Butler Yeats, the great wealth of these fairies comes from the "treasure-crocks, buried of old in war-time", which they have uncovered and appropriated. According to McAnally the leprechaun is the son of an "evil spirit" and a "degenerate fairy".

A gnome is a fairy creature that is characterized by its very small stature and subterranean lifestyle. The word *gnome* is said to derive from the New Latin *gnomus* and ultimately from the Greek *gnosis*, meaning knowledge. According to myth, gnomes hoarded secret knowledge just as they hoarded treasure.

Gnomes feature in the legends of many of central, northern and eastern European lands by other names: a *kaukis* is a Prussian gnome, and *barbegazi* are gnome-like creatures with big feet in the traditions of France and Switzerland. In Iceland, gnomes (*vættir*) are so respected that roads are re-routed around areas said to be inhabited by them.

The folklore of medieval Europe was a mixture of legends from various sources, such as ancient regional stories mixed with Judeo-Christian religious tales and myths from the Roman Empire and the Near Est.

Fairies in slavic mythology

Fairies in slavic mythology come in several forms and their names are spelled differently based on the specific language. Among the ones listed below there were also khovanets (as domovoi), dolia (fate), polyovyk or polevoi (field spirit), perelesnyk (spirit of seduction), lesovyk or leshyi (woodland spirit), blud (wanderer), mara (specter, spirit of confusion), chuhaister (forest giant), mavka or niavka (forest nymphs), potoplenytsia (drowned maiden, wife of vodiany), vodiany or vodyanoy (water spirit, aka potoplenyk), bolotiany (swamp spirit), bisytsia (she-devil), potercha (spirit of dead, unbaptized child), nichnytsia (night spirit), mamuna (demoness), nechysta syla (all the evil), scheznyk (vanisher), didko, antypko, antsybolot, aridnyk (other names for evil spirits), and many, many others .

The **Vila**, are the Slavic versions of nymphs, who have power over storms, which they delight in sending down on lonely travelers. They live in meadows, ponds, oceans, trees, and clouds (cf. Leimakids, Limnades, Oceanids, Dryads, Nephele). They can appear as swans, horses, wolves, or beautiful women.

Baba Yaga is, in Slavic folklore, the wild old woman; the witch, and mistress of magic. She is also seen as a forest spirit, leading hosts of spirits. Baba Yaga is sometimes shown as an antagonist, and sometimes as a source of guidance; there are stories where she helps people with their quests, and stories in which she kidnaps children and threatens to eat them. Seeking out her aid is usually portrayed as a dangerous act.

a Rusalka was a female ghost, water nymph, succubus or mermaid-like demon that dwelled in a lake. She was considered a being of evil force.

The **vodiano** is a male water spirit of Slavic origin. The Czech, Slovak and Polish equivalent is called a *vodník*. He is viewed to be particularly malevolent, existing almost exclusively to drown swimmers who have angered him by their boldness.

Bereginyas or Berehynias are obscure fairies mentioned in "The Lay of St. Gregory the Theologian of the Idols", which has been preserved in a 15th-century Novgorod manuscript, a compilation of translations from Greek sources.

One of the ways we can learn more about different cultures is by studying the stories that they tell.

Rusaliile și lelele în credința populară românească

O mare parte dintre religiile populare precreștine au supraviețuit camuflete în sărbători creștine tradiționale, deoarece biserica nu a putut desființa definitiv multe dintre credințele tradiționale. Așa s-a întâmplat și cu sărbătoarea Rusaliilor, care are la bază una dintre cele mai vechi și mai respectate sărbători arhaice latine, Rosalia, sărbătoarea rozelor, floarea parfumată ce reprezenta primăvara și caracterul trecător al vieții.

Rosalia se sărbătorea în data de 23 mai la romani, iar la daco-romani, și mai apoi la români, s-a transformat într-un ciclu de nouă zile, denumite Rusalii, când se dă de pomană pentru morții familiei și în același timp se sărbătorește reînvierea naturii.

Rusaliile, sau lelele, sunt, în credința populară română, niște fete sau femei tinere, frumoase, zâne ale pădurilor sau apelor, care sunt în același timp vesele, dănuitoare, dar și rele, seducătoare. În alte variante lelele pot fi bătrâne și urâte, dar se cred frumoase și tinere, iar cel ce le disprețuiește este pedepsit și își pierde mințile. lelele pot locui oriunde în natură: în văzduh, în munți, în păduri, în peșteri, pe stânci, pe malul apelor sau la răspântii de drumuri.

În mitologia română, lelele, dezbrăcate sau cu văluri albe, despletite, cântă și dansează în poieni rotunde, în jurul unui copac ale cărui frunze sunt arse ca de foc. Se spune că și în locul unde au dansat lelele iarba este arsă, iar când crește la loc este neagră și ocolită de vite.

Hora lelelor poate fi pusă în legătură cu dansurile din tradiția Bacanalelor, sărbătoare romană dedicată zeului Bacchus, zeul ocrotitor al viței de vie.

B. P. Hașdeu, în scrierile sale, amintește nume ale lelelor din poveștile populare românești: Ana, Bugiana, Cosânzeana, Dumernica, Foiofia, Lacargia, Lemnica, Liodiana, Magdalina, Ogrășceana, Păscuța, Rudeana, Roșia, Rujalina, Ruxandra, Savatina, Simioana, Sândălina, Tiranda, Todosia, Trandafira, iar stăpâna lor ar fi Irodia, Irodiasa sau Doamna. Fiind considerate demonice, pentru îmbunarea lor se presupunea că trebuie folosite cuvinte frumoase, măgulitoare, cum ar fi; șoimanele, mândrele, măiestrele, zânișoarele, împărătesele văzduhului. Abia la sfârșitul verii lelele se retrag în ape, unde rămân până primăvara viitoare.

Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" Iasi - ROMANIA
Str. C. Negri nr. 50, 700071
Tel. 0040332/418760 (secretariat);
Tel. 0040232/218241 (director);
Fax. 0040232/218240;
E-mail: vasile_alecsandri_iasi@yahoo.com
<http://www.lvais.ro>

Parlamentul European

ȘCOALĂ-AMBASADOR

„În scoala noastră, fiecare elev este important”

Ființe fabuloase din folclorul românesc

- Sânziene
- Balaur
- Blajinii
- Căpcăun
- Corcoaia
- Iele
- Moroi
- Muma Pădurii
- Pasărea Măiastră
- Pricolici
- Sânziene
- Sânicoară
- Scorpie
- Spiriduș
- Solomonar
- Stafie
- Strigoi
- Știma Apelor
- Uriaș
- Ursitoare
- Vasilisc
- Vârcolac
- Zână
- Duh
- Sfânta Duminică
- Sfânta Vineri
- Sfânta Miercuri
- Zgripsor
- Zmeu
- Zorilă
- Miazănoapte
- Stea-logostea (o stea vorbitoare)

